



**Robert Kowalak**

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu  
Wydział Zarządzania, Informatyki i Finansów  
Katedra Rachunku Kosztów, Rachunkowości Zarządczej i Controllingu  
robert.kowalak@ue.wroc.pl

**ROLA DODATKOWYCH INFORMACJI I OBJAŚNIEŃ  
W ANALIZIE FINANSOWEJ JEDNOSTKI MIKRO  
UPRAWNIONEJ DO SPORZĄDZANIA  
SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZGODNIE  
Z ZAŁĄCZNIKIEM NR 4 DO USTAWY  
O RACHUNKOWOŚCI**

**Streszczenie:** Celem artykułu jest przedstawienie roli dodatkowych informacji i objaśnień w analizie finansowej jednostek mikro. Zmiany wprowadzone w ustawie o rachunkowości w latach 2014 i 2015 spowodowały, że różny jest wymagany zakres informacyjny w jednostkach mikro, małych i pozostałych. Uproszczenie układu bilansu oraz rachunku zysków i strat spowodowało zwiększenie wartości informacji, jakie występują w notach uzupełniających do tych elementów sprawozdania finansowego. W artykule zastosowano metody badawcze, takie jak: analiza piśmiennictwa, indukcja i dedukcja. Artykuł prezentuje koncepcję wykorzystania elementu sprawozdania finansowego, jakim jest informacja dodatkowa, a konkretnie jej część – dodatkowe informacje oraz objaśnienia w analizie finansowej jednostki mikro.

**Słowa kluczowe:** analiza finansowa, wskaźniki finansowe, informacja dodatkowa, jednostka mikro.

**Wprowadzenie**

Głównym celem artykułu jest przedstawienie sposobu wykorzystania dodatkowych informacji i objaśnień w analizie finansowej jednostek mikro. W 2014 r. wprowadzono zmiany w ustawie o rachunkowości dotyczące nowej kategorii jednostki gospodarczej objętej tą ustawą, jaką jest jednostka mikro.

Celami szczegółowymi artykułu są: zdefiniowanie jednostki mikro, zaprezentowanie elementów dodatkowych informacji i objaśnień dla jednostek mikro, przedstawienie roli tych elementów w analizie finansowej jednostek mikro. Główną tezę, sformułowaną na potrzeby artykułu jest stwierdzenie, że bez dodatkowych informacji i objaśnień nie można sporządzić kompleksowej analizy finansowej jednostki mikro. Z zastosowaniem tylko bilansu oraz rachunku zysków i strat można dokonać uproszczonej analizy wymagającej czasami zmiany konstrukcji wskaźników finansowych w stosunku do tych opisywanych w literaturze.

Badania na potrzeby artykułu nad wykorzystaniem informacji z not uzupełniających w analizie finansowej jednostek mikro były prowadzone zarówno w szerokim, jak i wąskim zakresie. W szerokim zakresie zbadane zostało zagadnienie sprawozdawczości finansowej jednostki mikro w celu ustalenia i podjęcia problemu badawczego, jakim jest zastosowanie dodatkowych informacji i objaśnień w ujawnianiu informacji nieujętych w bilansie oraz rachunku zysków i strat jednostek mikro. W wąskim zakresie przeprowadzono czynności badawcze nad zastosowaniem informacji dodatkowych i objaśnień w analizie finansowej jednostki mikro.

Wykorzystane metody badawcze obejmują analizę literatury w zakresie sprawozdawczości finansowej, indukcję oraz dedukcję. Badania przeprowadzono według następujących etapów: rozpoznano przedmiot badania, opracowano efekty badania, a następnie skonfrontowano wyniki badania z praktyką dotyczącą rozwiązań zawartych w ustawie o rachunkowości.

## **1. Jednostki mikro według ustawy o rachunkowości**

Początków wprowadzenia pojęcia jednostek mikro do ustawy o rachunkowości należy doszukiwać się w zaleceniu Komisji Wspólnoty Europejskiej z dnia 6 maja 2003 r., dotyczącym definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich [Zalecenie Komisji dot. definicji mikroprzedsiębiorstw]. W Polsce zalecenia zostały wprowadzone ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej [Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej]. Na zmiany wprowadzone w ustawie o rachunkowości trzeba było czekać 10 lat. Wprowadzono je w 2014 r. ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości [Ustawa o zmianie ustawy o rachunkowości].

W zaleceniu Komisji Wspólnoty Europejskiej definicja przedsiębiorstwa mikro znajduje się w art. 2 pkt. 3 Załącznika nr 1. Jest nim przedsiębiorstwo,

które zatrudnia mniej niż 10 osób i którego obroty roczne i/lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 mln euro. Podane kryteria ilościowe muszą być ściśle przestrzegane. W Zaleceniu Komisji za najważniejsze uznaje się kryterium liczby zatrudnionych osób. Prowadzenie kryteriów finansowych ma również duże znaczenie ze względu na różnice między prowadzoną działalnością przedsiębiorstw produkcyjnych, handlowych i usługowych. Dlatego też obroty (istotne dla przedsiębiorstw handlowych) oraz suma aktywów (istotna dla przedsiębiorstw produkcyjnych) zostały włączone wspólnie jako kryterium klasyfikowania przedsiębiorstw do grupy jednostek mikro. Zalecenie wskazuje dokładnie (art. 5), jak należy liczyć w danym roku liczbę zatrudnionych. Przyjmuje się, że chodzi o osoby zatrudnione na podstawie umów o pracę w pełnym lub niepełnym wymiarze godzin<sup>1</sup>. Oznacza to, że liczba zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie obejmuje:

- pracowników,
- osoby pracujące na rzecz przedsiębiorstwa jemu podporządkowanego i uznane za pracowników na mocy prawa krajowego,
- właścicieli – zarządzających,
- partnerów prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i korzystających z przywilejów finansowych w przedsiębiorstwie.

Zalecenie Komisji Wspólnoty Europejskiej wskazuje, że do liczby zatrudnionych nie można zaliczać stażystów oraz studentów uczestniczących w szkoleniu zawodowym na podstawie umowy stażu lub szkolenia.

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej zaimplementowała kryteria ilościowe i wartościowe z zalecenia Komisji<sup>2</sup>. Wartość obrotów oraz sumy aktywów należy przeliczać na złote. Ustawa w art. 107 wskazuje, że wartości wyrażone w euro należy przeliczyć na złote według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku obrotowego wybranego do określenia statusu przedsiębiorcy.

Definicja przedsiębiorstwa mikro w ustawie o rachunkowości jest odmienna – zamiast pojęć „przedsiębiorstwo mikro” lub „mikroprzedsiębiorca” wpro-

<sup>1</sup> W zaleceniu Komisji Wspólnoty Europejskiej na potrzeby obliczenia liczby zatrudnionych osób wprowadzono pojęcie rocznych jednostek roboczych. Niepełny wymiar pracy przelicza się na jednostki jako ułamek jego części.

<sup>2</sup> Kryteria te znajdują się w art. 104. Ustawodawca za mikroprzedsiębiorcę uważa przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych: zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników, a także osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych, nieprzekraczający równowartości w złotych 2 mln euro lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 mln euro.

wadzono pojęcie jednostki mikro. Ustawodawca w nowelizacji ustawy z dnia 5 września 2014 r. w definicji odwołał się do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniającej Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylającą Dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349. W dyrektywie tej wskazuje się, że w dniu 18 grudnia 2008 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie wymogów rachunkowości dotyczących małych i średnich przedsiębiorstw, a w szczególności mikroprzedsiębiorstw, wskazując, że dyrektywy dotyczące rachunkowości w obecnej postaci są zbyt uciążliwe dla mikroprzedsiębiorstw. W dyrektywie przyjęto, że definiując jednostki mikro w poszczególnych krajach członkowskich, należy kierować się sumą bilansową, przychodami ze sprzedaży oraz średnią liczbą zatrudnionych pracowników w roku obrotowym.

Zgodnie z dyrektywą mikrojednostkami są jednostki, które na dzień bilansowy nie przekraczają limitów w przypadku co najmniej dwóch z trzech następujących kryteriów:

- suma bilansowa wynosząca 350 tys. euro,
- przychody netto wynoszące 700 tys. euro,
- średnia liczba zatrudnionych w roku obrotowym, wynosząca 10 osób [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego w sprawie rocznych sprawozdań finansowych].

W przypadku ustawy o rachunkowości (uor) definicja jednostki mikro wprowadzona w 2014 r. uwzględnia formę prawną działalności. Jest ona ujęta w art. 3 pkt 1a uor. Kryteria dla poszczególnych jednostek prezentuje tab. 1.

**Tabela 1.** Jednostki mikro w znowelizowanej ustawie o rachunkowości

Forma prawna	Kryteria
1	2
Spółki handlowe – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna	Nieprzekroczone w danym roku obrotowym oraz roku poprzedzającym ten rok co najmniej dwie z następujących trzech wielkości: <ul style="list-style-type: none"> <li>• 1 500 000 zł – w przypadku sumy bilansowej na koniec roku obrotowego,</li> <li>• 3 000 000 zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy (należy zwrócić uwagę na fakt, że w limicie przychodów brakuje przychodów z operacji finansowych, sprzedaży materiałów oraz pozostałych przychodów operacyjnych),</li> <li>• 10 osób – w przypadku średniorocznego zatrudnienia w przeliczeniu na pełne etaty</li> </ul>

cd. tabeli 1

1	2
Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie	Przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów oraz operacji finansowych wynoszą nie mniej niż 1 200 000 euro i nie więcej niż 2 000 000 euro za poprzedni rok obrotowy
Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie.	Przychody netto nie przekraczają progu sprzedaży towarów, produktów oraz operacji finansowych 1 200 000 euro, ale jednostki te dobrowolnie zdecydowały się na prowadzenie ksiąg rachunkowych według Ustawy o rachunkowości
Stowarzyszenia, związki zawodowe, organizacje pracodawców, izby gospodarcze, fundacje, przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, społeczno-zawodowe organizacje rolników, organizacje samorządu zawodowego, organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła i Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych	Jeśli nie prowadzą działalności gospodarczej  Przed 5 września 2014 r. jednostki te stosowały przepisy określone w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi nieprowadzącymi działalności gospodarczej. Rozporządzenie zawierało wzór bilansu i rachunku zysków i strat obowiązujący te jednostki. Obecnie rozporządzenie to już nie obowiązuje i jednostki w nim wymienione mogą przyjąć reżim jednostki mikro lub nie przyjmować statusu jednostki mikro i stosować zapisy Ustawy o rachunkowości jak wszystkie inne jednostki prowadzące działalność gospodarczą. Sporządzają wówczas sprawozdanie finansowe na ogólnych zasadach

Źródło: [Kaczmarczyk, Kowalak i Piotrowska, 2016, s. 14].

Jak wynika z tab. 1, nie w każdym przypadku wykorzystuje się te same kryteria przypisania jednostek do jednostek mikro. W przypadku jednostek, w których kryteria wartościowe są wyrażone w euro, przelicza się je na walutę polską po średnim kursie ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy. Kryteria ilościowe i wartościowe dotyczą spółek handlowych uwzględniających ilość zatrudnionych pracowników, sumę bilansową oraz przychody ze sprzedaży.

Zgodnie z ustawą o rachunkowości jednostki mikro mogą sporządzać uproszczony bilans, rachunek zysków i strat oraz informację dodatkową i objaśnienia według załącznika nr 4 do ustawy. Nie jest to obowiązek bezwzględny, co oznacza, że mogą sporządzać wymienione elementy sprawozdania finansowego według załącznika nr 1 do ustawy.

## 2. Informacja dodatkowa i objaśnienia jednostki mikro

Informacja dodatkowa jest jednym z podstawowych elementów rocznego sprawozdania finansowego, którego celem jest umożliwienie odbiorcy lepszego zrozumienia, a także dostarczenie informacji opisowych nieuwjętych w innych elementach rocznego sprawozdania finansowego. Niezależnie od tego, czy roczne sprawozdanie finansowe jest sporządzane według zasad zawartych w ustawie o rachunkowości, czy zasad zawartych w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości, informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego zawsze zawiera trzy podstawowe grupy informacji<sup>3</sup>:

- 1) informację o tym, czy podmiot sporządzający roczne sprawozdanie finansowe będzie opierał się na zasadach zawartych w ustawie o rachunkowości, czy na zasadach zawartych w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości oraz informację o stosowanej przez podmiot polityce rachunkowości,
- 2) informacje uzupełniające, dotyczące bilansu, rachunku zysków i strat, rachunku przepływów pieniężnych, których celem jest wyjaśnienie oraz pozwolenie na lepsze zrozumienie informacji zaprezentowanych w tych dokumentach,
- 3) informacje rozszerzające, których nie prezentuje się w innych elementach rocznego sprawozdania finansowego, a mają istotne znaczenie dla odbiorcy rocznego sprawozdania finansowego [Ambroziak, 2010, s. 55-56].

Ustawa o rachunkowości dzieli informację dodatkową do sprawozdania finansowego na dwa elementy. Pierwszym z nich jest wprowadzenie do sprawozdania finansowego<sup>4</sup>, w którym są zawarte podstawowe informacje dotyczące podmiotu sporządzającego roczne sprawozdanie finansowe, takie jak jego nazwa lub okres objęty rocznym sprawozdaniem finansowym. Dodatkowo wprowadzenie do sprawozdania finansowego zawiera omówienie kontynuacji działalności, a także całą politykę rachunkowości, na podstawie której jest sporządzane roczne sprawozdanie finansowe. Drugim elementem informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego są dodatkowe informacje i objaśnienia. W tej części są zawarte informacje wyjaśniające te, które są ujęte w pozostałych elementach rocznego sprawozdania finansowego, proponowany przez podmiot podział osiągniętego zysku lub plan pokrycia straty oraz wszelkie pozostałe informacje nieuwjęte w pozostałych elementach rocznego sprawozdania finansowego, a mające wpływ na ocenę sytuacji finansowej podmiotu. Informacje zawarte we wprowa-

<sup>3</sup> W przypadku jednostek mikro informacje te będą dotyczyły jedynie bilansu oraz rachunku zysków i strat.

<sup>4</sup> Wprowadzenie do sprawozdania finansowego nie będzie w dalszej części artykułu omawiane, gdyż nie jest wykorzystywane w analizie finansowej.

dzeniu do sprawozdania finansowego oraz w dodatkowych informacjach i objaśnieniach mogą być prezentowane bardziej szczegółowo niż przedstawiono to w ustawie o rachunkowości [Ustawa o rachunkowości], jeżeli jest do niezbędne ze względu na specyfikę działalności prowadzonej przez podmiot [Dreliszak i Kania, 2009, s. 6-7].

Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego jednostki mikro powinna zawierać dwie podstawowe grupy informacji:

- 1) informacje uzupełniające, dotyczące bilansu oraz rachunku zysków i strat, których celem jest wyjaśnienie i pozwolenie na lepsze zrozumienie informacji zaprezentowanych w tych dokumentach,
- 2) informacje rozszerzające, których nie prezentuje się w innych elementach rocznego sprawozdania finansowego, mające istotne znaczenie dla odbiorcy rocznego sprawozdania finansowego (np. informacje o kosztach według typów działalności).

Artykuł 48 ust. 3 ustawy o rachunkowości wskazuje, że jednostka mikro może nie sporządzać informacji dodatkowej zgodnie z przedstawionym poziomem szczegółowości, pod warunkiem że przedstawi informacje uzupełniające do bilansu, określone w załączniku nr 4 do ww. ustawy. Oznacza to, że może przedstawić szczegółowo informacje uzupełniające lub zastosować wariant uproszczony. Z załącznika nr 4 do ustawy o rachunkowości wynika, że informacje uzupełniające do bilansu obejmują: szczegółowe informacje o zobowiązaniach finansowych, kredytach i pożyczkach oraz udziałach (akcjach) własnych. Na potrzeby analizy finansowej ten zakres jest niewystarczający, a więc informacje uzupełniające do bilansu powinny być bardziej rozbudowane i dodatkowo jednostka mikro powinna przedstawić również podstawowe dane uzupełniające do rachunku zysków i strat. W przypadku bilansu należy zalecić wprowadzenie informacji m.in. o zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług oraz należnościach z tytułu dostaw i usług. W przypadku rachunku zysków i strat ważnymi informacjami pomocniczymi są m.in.: koszty związane z zarządzaniem przedsiębiorstwem, koszty sprzedaży, jak również koszty dotyczące odsetek od zaciągniętych kredytów.

### **3. Analiza finansowa jednostki mikro z zastosowaniem dodatkowych informacji i objaśnień**

Analiza finansowa w jednostkach mikro sporządzających sprawozdanie finansowe zgodnie z załącznikiem nr 4 ustawy o rachunkowości, oparta na bilansie oraz rachunku zysków i strat, ma ograniczony zasięg. Wynika to z tego, że

liczba pozycji w nich zawartych oraz pojemność informacyjna jest stosunkowo mała. Informacje ujęte w dodatkowych informacjach i objaśnieniach są więc istotne dla analityka. Wykorzystując sprawozdanie finansowe jednostki mikro jako źródło informacji, dokonuje się porównania ich wielkości w czasie lub w przestrzeni w ujęciu rocznym. Jednostki mikro nie są zobligowane do sporządzania sprawozdań finansowych za okresy krótsze, zatem analizy w ujęciu miesięcznym, kwartalnym mogą być sporządzane jedynie wewnątrz przedsiębiorstwa – analitycy zewnętrzni nie mają takich możliwości.

Analizę finansową jednostek mikro można sporządzić, badając:

- strukturę bilansu, rachunku zysków i strat oraz dodatkowych informacji,
- dynamikę zmian pozycji zawartych w bilansie, rachunku zysków i strat oraz dodatkowych informacjach,
- wskaźniki finansowe obliczane na podstawie pozycji z bilansu, rachunku zysków i strat oraz dodatkowych informacji [Nowak, 2008, s. 47-48].

Wszystkie trzy metody mogą być zastosowane w analizie finansowej jednostek mikro z wykorzystaniem dodatkowych informacji i objaśnień. Podczas analizy wskaźników finansowych jednostki mikro można ograniczyć się do zbadania: płynności, rentowności, sprawności oraz zadłużenia.

Już w przypadku obliczania trzech podstawowych wskaźników płynności pojawia się problem. W bilansie nie występują zobowiązania krótkoterminowe będące w ich mianowniku. Są w nim zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek. Oznacza to, że w dodatkowych informacjach powinna znaleźć się informacja o zobowiązaniach krótkoterminowych w grupie uzupełniającej bilans. Można również zastanowić się nad badaniem płynności finansowej ze zobowiązaniami z tytułu kredytów i pożyczek lub zobowiązaniami i rezerwami na zobowiązania w mianowniku. Oznaczałoby to, że badanie płynności w jednostce mikro polegałoby na badaniu zdolności przedsiębiorstwa do pokrycia zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek, a nie wszystkich zobowiązań krótkoterminowych. W przypadku licznika nie ma problemu z obliczeniem wskaźników bieżącej i szybkiej płynności, gdyż w aktywach znajduje się informacja o aktywach obrotowych i zapasach. Brak informacji o inwestycjach krótkoterminowych wyklucza obliczenie wskaźnika płynności natychmiastowej. Oznacza to, że aby go obliczyć, informacja o inwestycjach krótkoterminowych (lub środkach pieniężnych) powinna znaleźć się w dodatkowych informacjach i objaśnieniach.

Analiza rentowności nie jest ograniczona przez zestaw informacji zawartych w bilansie oraz rachunku zysków i strat. Może ona jedynie być uzupełniona



o dodatkowe informacje. Wskaźniki rentowności sprzedaży<sup>5</sup>, aktywów i kapitału własnego mogą być obliczone z wykorzystaniem zysku lub straty brutto<sup>6</sup> i netto. Dodatkowe informacje mogą być uzupełnieniem innych kategorii wyniku finansowego wykorzystywanych w analizie rentowności, np. wyniku ze sprzedaży lub wyniku z działalności operacyjnej.

Wskaźniki sprawności badają relację przychodów ze sprzedaży (lub kosztu własnego sprzedanych produktów) do danego składnika zasobów (wskaźniki obrotowości) lub relację składnika zasobu pomnożonego przez liczbę dni badanego okresu do przychodów ze sprzedaży lub kosztu własnego sprzedanych produktów (wskaźniki cyklu) [Kowalak, 2008, s. 140]. Informują one, jaka część przychodów ze sprzedaży jest generowana z danego zasobu. Dodatkowe informacje jednostki mikro mogą być niezbędne do obliczenia wskaźnika cyklu zobowiązań, w którym są potrzebne informacje o zobowiązaniach krótkoterminowych lub zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług (wykorzystywanych w obliczeniach m.in. przez biegłych rewidentów). Wskaźniki cyklu zapasów i należności można obliczyć na podstawie bilansu oraz rachunku zysków i strat przy założeniu. W przypadku obliczania wskaźnika spływu należności (stosowanego przez biegłych rewidentów) konieczna jest informacja o należnościach z tytułu dostaw i usług.

Podczas analizy zadłużenia ocenia się sposób finansowania działalności jednostki mikro. Pasywa bilansu tego typu przedsiębiorstwa pozwalają na obliczenie wskaźnika ogólnego zadłużenia oraz zadłużenia kapitału własnego. Nie ma w nich wyróżnionego zadłużenia długoterminowego, więc w przypadku obliczania wskaźników zadłużenia opartych na tej kategorii ekonomicznej konieczne jest jej ujęcie w dodatkowych informacjach. Praktyka gospodarcza wykaże, czy będzie to konieczne i jak dużą liczbę przedsiębiorstw obejmie. Obliczenie wskaźników obsługi długu wymaga dodatkowych informacji związanych z odsetkami stanowiącymi koszty finansowe. W rachunku zysków i strat jednostki mikro nie ma takich informacji, więc powinny być pozyskane z dodatkowych informacji, jeśli są w nich ujawnione.

---

<sup>5</sup> Za przychody netto ze sprzedaży, stosowane w analizie, należy przyjąć przychody podstawowej działalności operacyjnej i zrównane z nimi pomniejszone (lub powiększone) o zmianę stanu produktów. Wartość zmiany stanu produktów należy ująć przy obliczeniu kosztu własnego sprzedanych produktów, korygując nią koszty podstawowej działalności operacyjnej (dodając lub odejmując).

<sup>6</sup> Zysk brutto można obliczyć, sumując zysk netto i podatek dochodowy.

## Podsumowanie

Wykorzystanie dodatkowych informacji i objaśnień w analizie finansowej jednostki mikro jest ważne, gdyż pozwala na przeprowadzenie oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa na poziomie podobnym do tego, w którym bilans oraz rachunek zysków i strat są bardziej rozbudowane. Obszar ten nie jest obecnie w wystarczającym stopniu wykorzystywany jako źródło informacji o jednostce gospodarczej, nie tylko mikro, mimo że zawarty jest tam wiele cennych informacji o organizacji. Przedstawione w artykule rozważania dotyczą jedynie wybranego obszaru analizy finansowej z zastosowaniem dodatkowych informacji i objaśnień. Dokładność, szczegółowość analizy jest uzależniona od informacji zawartych w tym elemencie sprawozdania finansowego, zaprezentowanym przez przedsiębiorstwo. W artykule udowodniono, że pełna analiza finansowa jednostki mikro jest możliwa tylko wówczas, gdy wykorzystana zostanie dodatkowa informacja i objaśnienia. Można jednak zadać sobie pytanie, którzy z odbiorców zewnętrznych będą zainteresowani oceną kondycji finansowych jednostek mikro na poziomie właściwym dla średnich i dużych przedsiębiorstw, wykorzystując do tego jedynie sprawozdania finansowe. Kooperanci, banki mogą oczekiwać, że kierownictwo jednostki dostarczy im informacji finansowych w znacznie szerszym zakresie niż te ujęte w sprawozdaniu finansowym.

## Literatura

- Ambroziak M. (2010), *Analiza sprawozdań finansowych. Tom 1. Zrozumieć sprawozdanie polskie*, MSSF, US GAAP, C.H. Beck, Warszawa.
- Dreliszak E., Kania D. (2009), *Informacja dodatkowa. Sprawozdanie finansowe od A do Z*, Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, Gdańsk.
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349.
- Kaczmarczyk A., Kowalak R., Piotrowska K. (2016), *Sprawozdawczość i analiza finansowa przedsiębiorstw mikro według ustawy o rachunkowości*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Wrocław.
- Kowalak R. (2008), *Ocena kondycji finansowej przedsiębiorstwa w badaniu zagrożenia upadłością*, ODDK, Gdańsk.
- Nowak E. (2008), *Analiza sprawozdań finansowych*, PWE, Warszawa.
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (Dz.U. 2014, poz. 768, 1100).

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. 2004, nr 173, poz. 1807 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. 2013, poz. 330, 613).

Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw.

#### **NOTES TO FINANCIAL STATEMENTS IN FINANCIAL ANALYSIS OF MICRO-ENTERPRISES**

**Summary:** The main purpose is presentation of using notes to financial statement in financial analysis of micro-enterprises. In this article are used the methodology: analysis of literature, induction, deduction. The results of this article are: definition of micro-enterprise in Polish European Union acts, presentation methods of financial analysis with notes to financial statement of micro-enterprise. The article presents additional part of financial analysis. There are methods of financial analysis using notes to financial statements as balance sheet and loss and profit statement.

**Keywords:** financial analysis, notes to financial statement, financial ratios, micro-enterprise.